zondag 31 januari 2021, Stadskerk Nijmegen (OCP), Vierde zondag na Epifanie, ds. Henk Gols, Nijmegen

Hieronder leest u de tekst van de liturgie van zondag 31 januari. De liederen kunt u beluisteren via de links die in de tekst zijn opgenomen.
Bij wijze van experiment vervaardigde gemeentelid Hubert Hendriks een video-opname van de overweging van ds. Gols, voorzien van een passende muzikale omlijsting, te zien via https://www.youtube.com/watch?v=qsQ-iw33ibk&feature=youtu.be. Heeft u vragen, opmerkingen, suggesties of commentaar bij deze video-opname? Mail dan naar: hubertcwhendriks@gmail.com

LITURGIE

[openingslied:]
Liedboek Psalm 66, 1, 3, 7
te beluisteren op: https://www.youtube.com/watch?v=sXRiZof49co

1. Breek, aarde, uit in jubelzangen,
Gods glorierijke naam ter eer.
Laat van alom Hem lof ontvangen.
Geducht zijn uwe daden, Heer.
Uw tegenstanders, diep gebogen,
aanvaarden veinzend uw beleid.
Heel d' aarde moet uw naam verhogen,
psalmzingen uwe majesteit.

3 Doe onze God uw loflied horen,
gij volken, zing alom op aard,
loof Hem door wie wij zijn herboren,
die ons voor wanklen heeft be¬waard.
Gij toetst ons, Gij beproeft ons leven,
zoals men erts tot zilver smelt.
Gij die ons, aan het vuur ontheven,
gelouterd voor uw ogen stelt.

7 De naam des Heren zij geprezen !
Hij, die getrouw is en nabij,
heeft mijn gebed niet afgewezen.
De Heer is goed geweest voor mij.

[openingswoorden:]
Ons huis wordt een plek voor God,
stil gaan wij zijn stilte binnen.

Onze hulp is in de Naam van de Heer,
die hemel en aarde gemaakt heeft.

[gebed van de zondag:]

Wij bidden, Heer onze God,
geef dat
onze eerbied voor u
zich uitdrukt in aandachtig leven,
en onze liefde tot de naaste
zich kenmerkt door
betrokkenheid die terzake komt.
Door Christus onze Heer.

Halleluja
De Heer is koning – laat de aarde juichen
laat vreugde heersen van kust tot kust. (Ps 97,1)
Halleluja

Evangelie:

Marcus 1:21-28 (vertaling Henk Gols)
21 En zij kwamen in Kafarnaüm
en *meteen* op de sabbat
ging Jezus naar de synagoge
en gaf hij onderricht.
22 En ze stonden versteld van zijn onderricht,
want hij onderrichtte hen als iemand met gezag
en niet zoals de schriftgeleerden.
23 En *meteen* was er in de synagoge een mens van onreine geest,
en hij schreeuwde,
24 'Wat is er tussen ons en jou, Jezus Nazarener?
Ben je gekomen om ons te gronde te richten?
Ik weet wie je bent,
de heilige van God.'
25 En Jezus bestrafte hem en zei:
' Zwijg
en ga uit van hem!'
26 En de onreine geest deed hem stuiptrekken
en roepend met grote stem,
ging hij uit van hem.
27 En allen waren verbaasd,
zó dat zij elkaar vroegen:
'Wat is dit?
een nieuw onderricht, met gezag!
Ook de onreine geesten geeft hij bevel
en zij gehoorzamen hem.'
28 En het gerucht over hem
ging uit, *meteen*,
overal,
naar heel het ommeland van Galilea.

[overweging:]

Wat schreeuw je nou? Of, wat schreeuwt er in jou? Je zit vol stemmen. Ben jij dat zelf? Een prachtig mens ben je. Maar wat er in je schreeuwt is niet prachtig. Wat er in jou schreeuwt is vervuilde taal, is leugen, er klopt niets van. Waar heb je het vandaan? Wie heeft jou dat wijsgemaakt? Wat is jou aangedaan? In welke val ben je getrapt?

Het evangelie van Marcus is nog maar net begonnen. De stem van Johannes de Doper heeft in de woestijn geklonken. Jezus is in de rivier de Jordaan gedoopt. Om wat Johannes in de woestijn geroepen heeft is hij gearresteerd en afgevoerd. Vervolgens begeeft Jezus zich naar het heuvelland van Galilea, de streek bij het meer. Hij roept zijn eerste leerlingen, vissers zijn het.

En als die eerste dingen in *no time* gebeurd zijn, wordt het in het evangelie de eerste sabbatdag. Een sabbatdag aan de oever van het meer, in het vissersplaatsje Kafarnaüm.

Met Jezus lopen we het dorpje in en kijk, meteen begeeft hij zich naar de synagoge. Op sjabbat wordt in de synagoge altijd het onderricht gelezen, het heilig onderricht van Mozes. Het wordt gelezen en uitgelegd. Nu is het Jezus die het onderricht uitlegt. Hij doet wat gewoonlijk de schriftgeleerden doen, wat de rabbi van het dorp doet. Jezus doet hetzelfde — en toch is het anders. Het zijn dezelfde woorden als altijd die gelezen woorden. De bekende heilige woorden. Woorden die niet schreeuwen, maar ons oproepen, die ons naar onze bestemming roepen, naar wat in beeldende taal heet: land van belofte, land aan de overkant. De woorden van het onderricht van Mozes zijn een stem in de woestijn. Ze gaan over wat 'woestijn' is in ons, over wat moeilijk is, over blokkades, over wat nodig opgelost moet worden, over hoe te voorkomen dat we in kringetjes blijven ronddraaien, over hoe we in de woestijn een weg kunnen vinden.

Dat is het onderricht dat Jezus geeft. Hetzelfde onderricht als altijd, maar toch anders. Er is iets nieuws. Jezus zegt bij dat onderricht: 'De tijd is vervuld, het koninkrijk van God is nabij gekomen, keer je om en vertrouw je toe.' 'Koninkrijk van God' is een andere benaming voor het land aan de overkant. Koninkrijk van God is het nieuwe dat met je gebeurt als je oversteekt. Het is de verandering: dat het omkeert in ons, dat we met elkaar opnieuw beginnen, dat wij samen weer prachtige mensen zijn.

Het nieuwe van Jezus is dat de oude heilige woorden, die altijd al een en al uitnodiging en belofte zijn, opeens dichtbij komen. Zo dichtbij dat ze vandaag nog het verschil maken. Er klinkt een stem in mijn woestijn. Kom, de tijd is gekomen, vanaf nu mag het anders.

Maar als Jezus zo het onderricht geeft, als hij de woorden over woestijn en beloofde land zo dichtbij brengt, zo dat ik me alleen nog maar hoef om te keren en mij aan dat nabije hoef toe te vertrouwen — als Jezus zo confronterend in het hier en nu spreekt, schreeuwt meteen een tegenstem. Die tegenstem schreeuwt in 'een mens' die daar in de synagoge is. Een mens — er wordt geen naam genoemd. Ben ik die mens? Die mens daar in de synagoge had misschien wel nooit eerder geschreeuwd, maar nu de woorden over waarachtig, veelbelovend leven zo dichtbij komen, schreeuwen er opeens vele stemmen in hem, in haar. Het komt allemaal boven wat eerder gecamoufleerd bleef, wat ik onderdrukte: niemand wist ervan, wat er diep in mij riep en huilde en beschadigd was en pijn deed en boos was, wat er

in mij woedend was, vol agressie, wat er in mij aan het liegen was, wat smerig was, waarmee ik anderen en mijzelf bevuilde!

Wij leven in een tijd met veel geschreeuw, schreeuwen dat gepaard gaat met vernieling en anderen omlaaghalen. Schreeuwend maak je kapot, maak je bij anderen iets vreselijk kapot, maar ook in jezelf maak je echt iets stuk. Wie ben jij: ben jij die stemmen die schreeuwen? Ja misschien ben je dat nu even wel, het moet er blijkbaar uit. Maar het moet niet zo blijven. Jezus gaat tegen de schreeuwende stemmen in, hij zegt tegen de vuilgeesterij in mij: 'Zwijg en ga uit van hem.' Later in het evangelie zal Jezus iets dergelijks roepen naar de storm over het water raast: 'Weest stil, zwijg.'

Sjabbat is de dag van de rust. In de synagoge van Kafarnaüm is het schreeuwen opgehouden, het is eruit, de rust weer gekeerd. Kijk, hier is de overkant.

Het gerucht over Jezus die de schreeuwende stemmen tot zwijgen brengt gaat naar alle kanten uit, meteen. En nu bereikt het ons.

Wat schreeuwt er toch in je? Ben jij dat allemaal zelf? Nee, dat ben je niet. Je bent iets anders dan het geschreeuw, dan de vuiligheid en de leugen en het agressieve getwitter. Waar Jezus spreekt wordt de lucht geklaard: 'mijn ziel verstilt '(Psalm 62). Vlakbij is het beloofde land. Kom, steken wij over, vertrouwen wij ons toe — in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

[gebed:]

Bidden wij voor allen die niet zichzelf kunnen zijn,
voor wie niet bloeien maar bloeden,
voor wie geen rust vinden,
geen genezing, geen verlossing.

Spreek, Christus,
in de stormen van de tijd,
in de onrust van de wereld
en van ons eigen hart.

Behoed ons voor het kwade,
leg in onze gedachten, woorden en daden
uw vrede.

[slotlied:]
Liedboek 530, 'De Geest des Heren'
t J.W. Schulte Nordholt m Paul Schollaert
te beluisteren op: https://www.youtube.com/watch?v=ikJVctsjzuQ&t=23s

1. De Geest des Heren is op Hem
die tot verkondiging verkoren,
ons aanspreekt zodat wij het horen
als hoorden wij Gods eigen stem.

2. Wat is het dat hij aan ons meldt ?
De blijde boodschap voor de armen:
het overweldigend erbarmen
dat ons gebroken hart herstelt.

3. Dat de gevangenen bevrijdt
en ons verlost uit schand' en schade
en meldt het jaar van Gods genade,
zijn recht en zijn barmhartigheid.

4. Wij danken God voor deze stem
die heeft geklonken in ons midden,
ons aangevuurd heeft bij het bidden
met uitzicht op Jeruzalem

[zegen:]

Ga, waar dan ook, uw weg in vrede.
Moge uw leven een opgang zijn naar het feest dat komt.

De vrede van God,
die alle denken te boven gaat,
zal uw harten en gedachten
behoeden in Christus Jezus.
Amen.

Henk Gols, henkgols@planet.nl